

В ПОДКРЕПА НА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ В РИСК

Мануела Радева

Център за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства

Резюме. Текстът представя подготовката, начина на осъществяване и използваните методи и инструменти за инициатива за провеждане на двугодишен цикъл от обучения и предоставяне на образователни материали, да се повишат знанията и уменията на екипите на младежки центрове и детски градини, обхванати в „Деца и младежи в риск“. Посочена е методологията за извършване на оценката на въздействието. Описани са използваните източници на информация и методи за събиране и анализ на информация. В резултат на придобитите от педагогическите специалисти знания и умения децата и младежите в риск посещават с по-голямо желание детските градини и младежките центрове.

Keywords: education, youths in risk, kindergarten, educational specialists, survey, youth center, ethnic minorities

В рамките на проект „Изграждане на капацитет“, програма „Деца и младежи в риск“, са подкрепени четири проекта за изграждане и/или развитие на младежки центрове във Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора и 11 проекта, насочени към подобряване физическото състояние на детски градини в общините Мездра, Смядово (и Ветрино), Павликени, Средец, Исперих, Каварна, Сливен, Плевен, Садово, Столична община и Русе.

Изпълнител на инициативата е Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в партньорство със Съвета на Европа. Целта е чрез провеждане на двугодишен цикъл (март 2014 – февруари 2016 г.) от обучения и предоставяне на образователни материали да се повишат знанията и уменията на екипите на младежки центрове и детски градини, обхванати в „Деца и младежи в риск“. Целеви групи са младежки работници и ромски медиатори, както и част от заетите в детските градини педагогически специалисти и ромски медиатори към тях.

Методологията за извършване на оценката на въздействието включва прилагането на разнообразен инструментариум за набиране и анализ на количествена и качествена информация. Използвани са проучване на документи, анкетни проучвания на място в 10 от общините (в които са подкрепени проекти по Програмата сред представители на ромската общност), онлайн проуч-

ване сред младежките работници и ромските медиатори, анкетно проучване по имейл/телефон сред педагогическите специалисти, фокус групи с представители на целевите групи и интервюта с ръководители на проекти и обучители. Оценката на постигането на целите, ефекта и ползите (въздействието) от изпълнението на Проекта се базира на анализ на изпълнението на индикаторите, анализ на логиката на интервенция в Проекта, анализ на приноса, сравнителен анализ и анализ на вече натрупан опит.

Младежките работници, участвали в обученията, дават ясно открояваема положителна оценка на постигнатите ефекти. Цели 72,7% считат, че е настъпила съществена промяна в нивото на техните знания, а 59,1% намират, че съществена промяна е настъпила и в нивото на техните умения. Респондентите отчитат най-силен ефект по отношение на техниките за стимулиране на интереса и мотивацията на целевите групи, с които работят. 22,7% намират, че техните знания и умения в тази област са напълно подобрени, а допълнителни 77,3% намират, че са подобрени в известна степен. Същото важи и по отношение на оценките им за различните техники за включване на младежи в риск към форми на формално или неформално образование и социална интеграция. 68,2% откриват известно подобрене, а 31,8% – цялостно. Целевата група, като цяло, оценява високо ефекта от дейността на младежките центрове върху младежите в риск. По някои направления оценките са категорични. Например по отношение на промяната в нагласите на младежите в риск и придобитото им желание да развиват своите качества 90% от респондентите считат, че дейността на младежките центрове е повлияла напълно (9,1%) или частично (81,8%) за постигането на положителната промяна.

Позитивни промени в нивото на знанията за работа с деца и младежи в риск са настъпили и при 91,4% от обучените педагози, което е отчетлив индикатор за висок успех на обученията. Близко 40% от педагозите отчитат за себе си съществени промени в техните знания, а 51,4% оценяват настъпилите промени като средни. Проучването показва още, че 52,7% от педагозите прилагат наученото всеки ден в своята работа. Установени са и настъпили позитивни промени в оценките на ромските семейства за ролята на детските градини и значимостта на включването на ромските деца в образователния процес.

Данните показват и висока степен на осведоменост (61,4%) сред ромското население и сред други малцинства за съществуването на детски градини, подкрепени от „Деца и младежи в риск“. Прави впечатление, че по-младите и по-образованите, както и жените, са видимо по-добре информирани за функционирането на територията на техните общини на детски градини, подкрепени по Програмата. Освен това почти 50% от анкетираните лица знаят и са чували за съществуването на младежки центрове по програма „Деца и младежи в риск“. Това е много добър атестат за дейността на младежките центрове предвид това, че тези центрове имат сравнително кратка институционална

история и че анкетното проучване е проведено сред семейства от ромските квартали в четирите областни града, а не непосредствено около местонахождението на самите центрове.

Анализите сочат, че 30.7% от респондентите са убедени до голяма степен, а 43.4% – до известна степен, че в резултат на придобитите от педагогическите специалисти знания и умения децата посещават детските градини с по-голямо желание. 26.8% до голяма степен, а 44.9% до известна степен са на мнение, че в резултат от работата на детските градини ромските медиатори и педагогическите специалисти децата от ромски или друг етнически произход са развили своята любознателност. 25.9% до голяма степен и 46.8% до известна степен са убедени, че сега децата участват по-активно в дейностите на детската градина. Ромските семейства и семействата от друг етнически произход оценяват позитивно работата на детските градини, ромските медиатори и педагогическите специалисти. Свидетелство за това са оценките, които се дават по отношение на общото усещане на семейства за бъдещето на техните деца. Общо 43.5% са по-спокойни за бъдещето на своите деца. 52.4 % са убедени, че в резултат от работата на детските градини, ромските медиатори и педагогическите специалисти децата им ще бъдат по-добре подготвени за училище. От своя страна, 25.7% от анкетираните лица съобщават, че са взели участие в дейности, организирани от младежките центрове, а близо половината от анкетираните лица съобщават, че техни близки са взели участие в дейностите на младежките центрове.

Въз основа на оценката на въздействието са идентифицирани добри практики в три основни категории: добро управление; предоставяне на качествени услуги на целевите групи (деца и младежи в риск); механизми за споделяне на придобитите знания и умения. В първата категория е поставен акцент върху практиката на сътрудничество между младежки център и регионален инспекторат по образованието с цел намаляване броя на младежите в риск от отпадане от училище. Във втората категория се откроява инициативата на друг младежки център, който предлага обучителни курсове за гражданско образование, финансова, социална и професионална грамотност на младежи на възраст между 15 и 29 години. В третата категория е идентифицирана добра практика на споделяне на усвоени знания и умения от обучени педагогически специалисти с колегите им, които не са участвали в обученията. Идентифицираните добри практики са анализирани и оценени по шест основни критерия: иновативност; въздействие; ефективност; възможност за трансфериране; ефикасност; устойчивост. Отправени са препоръки и трите добри практики да бъдат включени като силно желателни стъпки в бъдещи сходни проекти поради високата им добавена стойност и потенциал за възпроизвеждане/трансфериране.

Въздействието от изпълнението на проекта е положително и за целевите групи, и за лицата, с които работят. Наблюдават се съществени промени в

знанията и уменията на педагогическите специалисти, ромските медиатори и младежките работници за работа с деца и младежи в риск, включително с такива от етническите малцинства. Отчитат се положителни промени в нагласите на децата и родителите относно ползите от образованието. Препоръчва се насърчаването на сходни инициативи, подобряване на координацията между заинтересованите страни (включително общински и държавни органи, ангажирани в една или друга степен с образованието и със социалното приобщаване на деца и младежи в риск), като се отчитат културните и социалните особености на ромските общности и на другите етнически малцинства.

Източници на информация

Първични източници на информация са данните, събрани специално за целите на оценката на въздействието от изпълнението на Проекта. Основното им предимство е, че имат пряко отношение към нуждите на изследването. За целите на оценката първични източници на информация са анкетните карти, попълнени от представителите на целевите групи, обучени по Компонент 3 на програма BG06 „Деца и младежи в риск“.

Към **вторичните източници** се отнасят данните и информацията (често наричани вторични данни), събрани и в повечето случаи интерпретирани за други цели и публикувани в книги, доклади, отчети, научни издания и други. Използвани са следните вторични източници на информация:

– Документи, пряко свързани с инициативата – описание; доклад – анализ на заложените индикатори; доклади от мониторингови посещения; доклади от учителите; презентации от заключителен форум; регламент за изпълнение на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014; системи за управление, мониторинг и контрол на изпълнението на Програма BG06 „Деца и младежи в риск“; системи за управление и контрол на изпълнението на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм (2009 – 2014).

– Документи на Съвета на Европа – план за действие на Ромската младеж на Съвета на Европа; ръководство ромски медиатори/помощници в училищата на Съвета на Европа; ръководство за Знака за качество на младежките центрове на Съвета на Европа; европейска учебна програма за ромски медиатори, РОМЕД 1 – Межкултурна медиация за ромските общности; развитие на медиацията – предизвикателства и ролята на РОМЕД; демократично управление и общностно участие чрез медиация (РОМЕД 2).

– Национални стратегически, програмни и планови документи – Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012 – 2020 г.; административен мониторинг доклад за 2014 г. по изпълнението на Националната стратегия; Стратегии за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2004 и 2015); План за действие

по изпълнение на Националната стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства; Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г.; Национална стратегия за младежта 2010 – 2020 г.

– Документи на ЦОИДУЕМ – Тригодишна програма за дейността на ЦОИДУЕМ за периода 2013 – 2015 г.; планове за дейността на ЦОИДУЕМ за периода 2013 – 2015 г.; годишни доклади за дейността на ЦОИДУЕМ за периода 2013 – 2015 г.

Методи за събиране на информация

Информацията за целите на оценката на въздействието е събрана чрез използването на четири основни и широко използвани в практиката метода/инструмента.

Кабинетното проучване включва извършването на преглед и анализ на наличната информация и литература по съответната тема, на релевантните източници на информация и свързаните документи, което създава основата за последващия анализ. Приложението на този инструмент е от особена важност за всяка оценка, тъй като позволява да се предотврати възпроизвеждането на вече проведени анализи и прави възможна концентрацията върху постигането на ново знание.

Предимствата на кабинетното проучване са свързани с това, че дава представа за наличното знание по темата, има ниска цена за приложение и е полезно за идентифицирането на области с дефицит на познание. Недостатъците му са в ограничен евристичен потенциал, тъй като се отнася до работата със съществуващо знание. Може да има ограничена добавена стойност при изследването на твърде специфични въпроси; възможно е съществуващите данни да се нуждаят от адаптация спрямо изискванията на конкретното изследване.

За оценка на въздействието са използвани различни източници за кабинетното проучване – свързани с инициативата документи, както и данни, набрани чрез останалите инструменти за събиране на информация.

– Анкетно проучване с анкетъори на място (младежки центрове)

Анкетното проучване с анкетъори на място включва посещения на място с цел натрупване на първична информация относно изпълнението. Предимствата на метода произтичат от високия му евристичен потенциал, свързан с генерирането на първична информация. Освен това чрез него се набират данни, съобразени с изискванията на конкретното изследване, и дава ясна представа за контекстуалните фактори, определящи средата на изследване. Недостатъците на анкетното проучване с анкетъори на място се обуславят от високите разходи за прилагането му, качеството на събраната информация зависи от степента на подготвеност на изследователя, а така също съществува риск предварителни очаквания да „замърсят“ първичните данни.

Проведе се анкетно проучване сред ромски семейства и семейства от друг етнически произход в четирите областни града, като целта на проучването бе да се установят стойностите по предварително заложените качествени индикатори за дейността на младежките центрове.

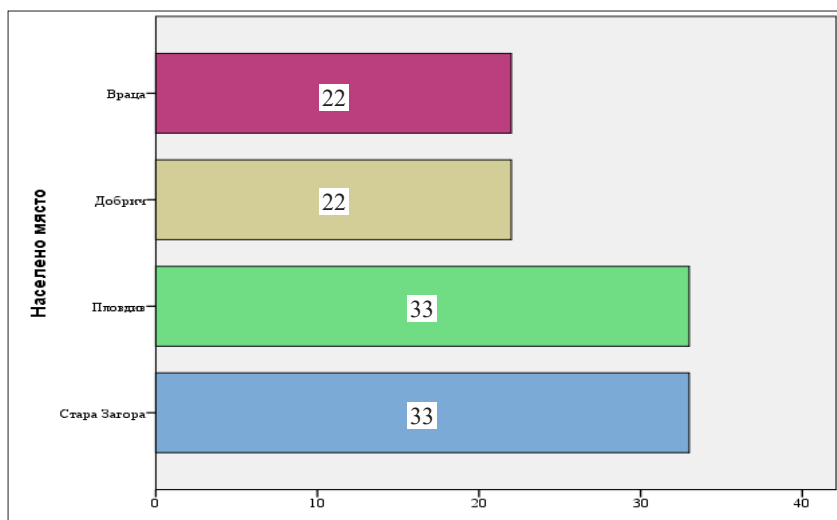
За целите на анкетното проучване сред ромските семейства за установяване на изпълнението на заложените индикатори (младежки центрове) се приложи модел на двустепенна стратифицирана извадка с общ обем 100 единици. На първата степен на извадката бяха селектирани четирите областни града, в които са изградени или подкрепени младежки центрове за работа с младежи в риск. На втората степен на извадката във всяко населено място е направен подбор сред ромските семейства, като е анкетиран по един представител на селектираните ромски семейства. Стремещът на анкетаторите бе да се анкетираат основно родители на младежи, посещаващи младежки центрове по проекта. Тъй като анкетирането се извърши в два големи града (Пловдив и Стара Загора) и два относително по-малки града (Добрич и Враца), анкетаторите получиха указания да анкетираат в ромските квартали, като предварително посетят младежките центрове и от там да получат информация или напътствия за евентуалните места, където биха могли да открият родители на младежи, посещаващи младежките центрове.

Допълнително към общата бройка от 100 лица са анкетирани 10 лица от общините и неправителствените организации, като за целта е установен контакт с областната администрация и са подбрани подходящи за анкетиране лица. При анкетното проучване (индикатори, младежки центрове) е реализирана представителна двустепенна стратифицирана извадка от общо 110 лица, разпределени както следва (таблица 1).

Таблица 1

Код на населеното място	Населено място	Брой анкетирувани лица сред ромските семейства	Брой анкетирувани лица от общините или НПО	Общ брой анкетирувани лица за населеното място
14	гр. Стара Загора	30 лица	3 лица	33 лица
15	гр. Пловдив	30 лица	3 лица	33 лица
16	гр. Добрич	20 лица	2 лица	22 лица
17	гр. Враца	20 лица	2 лица	22 лица
		Общо 100 лица	Общо 10 лица	Общо 110 лица

Заложената извадка е изпълнена на 100%, така че в крайна сметка, разпределението на анкетираните лица за изпълнението на заложените индикатори (младежки центрове) има следния вид:

Фигура 1. Разпределение на изследваните семейства от малцинствата в четирите областни града (в абсолютен брой)

За целите на това анкетно проучване е разработен отделен инструмент – анкетна карта от 19 анкетни въпроса, от които 4 са конкретизация на основни въпроси. Единадесет от въпросите са дихотомни (допускат отговори от типа „да“ или „не“), а три от въпросите са таблични. В съдържателно отношение 15 от въпросите са за установяване на конкретни стойности на заложените качествени индикатори, а 4 въпроса събират данни за социално-демографските характеристики на респондентите.

Данните от попълнените 110 анкетни карти са въведени в специализирания софтуер SPSS. Спрямо така генерирания масив от данни са приложени съвременни статистико-математически анализи, резултатите от които са емпирична основа за осъществяване на задачите на настоящата оценка за изпълнение на заложените индикатори (младежки центрове) за оценяване на дейността на младежките центрове и работата на ромските медиатори и обучените младежки работници.

Анкетно проучване с анкетъори на място (детски градини)

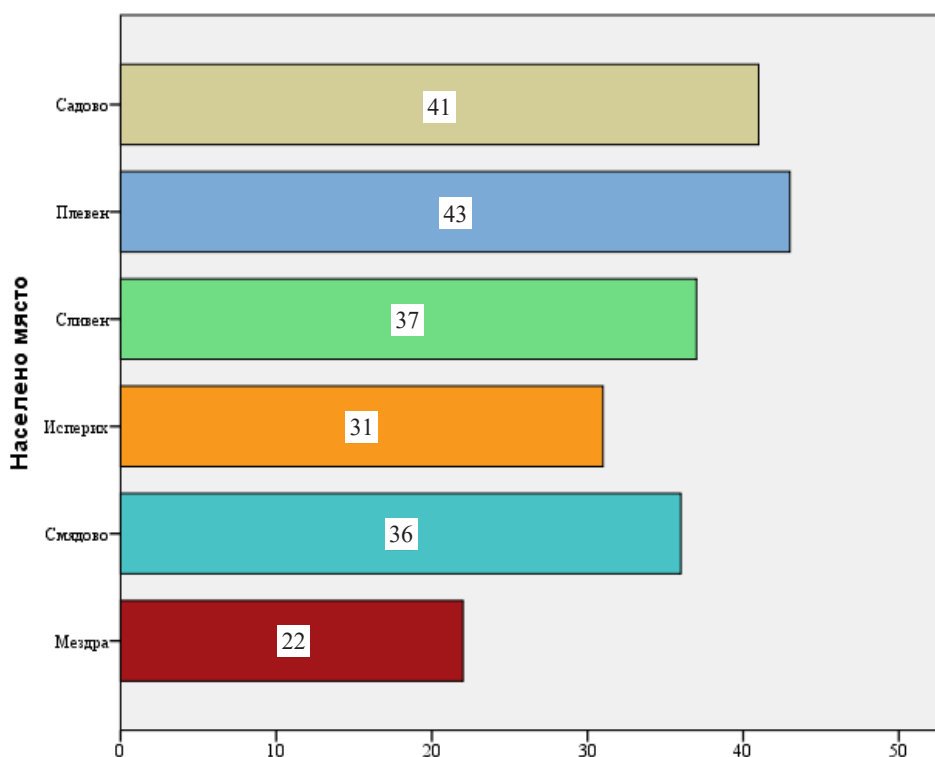
При анкетното проучване е приложен извадков подход, като е анкетирано в населени места от шест общини – Садово, Плевен, Мездра, Сливен, Исперих, Смядово (Смядово и Ветрино). Тъй като е работено с представителна извадка, резултатите от проучването са репрезентативни, т.е. валидни са и са в сила за цялата съвкупност от общините.

За целите на анкетното проучване сред ромските семейства за установяване на изпълнението на заложените индикатори (детски градини) е използван модел на двустепенна стратифицирана извадка с общ обем 200 единици. Анкетьорите приложиха подхода на изчакване на родителите пред самите детски градини (по времето, когато родителите са прибирали своите деца) и от тези родители са анкетирани необходимият брой лица съгласно разработената извадка на изследването. Когато определената бройка за дадено населено място не е била постигана по описания начин, лицата са търсени по тяхното местоживеене. Отделно са анкетирани 10 лица от общините и неправителствените организации, като във всяка от първоначално селектираните шест общини се установи контакт с общината и по случаен подбор се избраха подходящи лица.

При анкетното проучване (индикатори, детски градини) е реализирана представителна двустепенна стратифицирана извадка от общо 210 лица, разпределени, както следва:

Таблица 2. Извадка за посещения на ромските семейства по населени места за провеждане на анкетно проучване за изпълнение на заложените индикатори (детски градини)

Код на населеното място	Населено място	Брой анкетирани лица сред ромските семейства	Брой анкетирани лица от общините или НПО	Общ брой анкетирани лица за населеното място
01	гр. Мездра	20 лица	2 лица	22 лица
02	гр. Смядово	15 лица	-	15 лица
03	с. Веселиново, община Смядово	10 лица	1 лице	11 лица
04	с. Риш, община Смядово	10 лица	-	10 лица
05	гр. Исперих	20 лица	1 лице	21 лица
06	с. Китанчево, община Исперих	10 лица	-	10 лица
07	гр. Сливен	25 лица	2 лица	27 лица
08	с. Самуилово, община Сливен	10 лица	-	10 лица
09	гр. Плевен	30 лица	3 лица	33 лица
10	с. Дисевица, община Плевен	10 лица	-	10 лица
11	гр. Садово	20 лица	1 лице	21 лица
12	с. Чешнегирова, община Садово	10 лица	-	10 лица
13	с. Катунца, община Садово	10 лица	-	10 лица
		Общо 200 лица	Общо 10 лица	Общо 210 лица

Фигура 2. Разпределение на изследваните ромски семейства в шестте общини (според шестте изпълнявани проекта) – в абсолютен брой

В показаните абсолютни броеве са включени и представителите на общините и неправителствените организации (200 ромски семейства и 10 представители на общини и на неправителствени организации). Тук ще се говори за изследвани ромски семейства, като се има предвид, че от всяко ромско семейство е анкетиран по един представител (в повечето случаи това са родители на децата, в по-редки – техни баби, дядовци или други близки роднини).

Необходимата за целите на настоящия анализ емпирична информация е събрана с Анкетна карта за анкетно проучване за изпълнение на заложените качествени индикатори (детски градини). Анкетната карта се състои от 18 въпроса (номерацията е до 15, но три от въпросите имат по един подвъпрос), в това число 3 таблични въпроса, 10 дихотомни въпроса и 5 въпроса с релевантни скали за отговаряне.

Данните от попълнените 210 анкетни карти са въведени за по-нататъшни анализи в специализирания софтуер SPSS. Спрямо така генерирания масив

от данни са приложени съвременни статистико-математически анализи, резултатите от които са емпирична основа за осъществяване на задачите на настоящата оценка за изпълнение на заложените индикатори (детски градини) от проведените обучения по проект „Изграждане на капацитет“ по Програма BG06 „Деца и младежи в риск“.

Анкетно проучване по имейл/телефон

Анкетното проучване по имейл/телефон е използвано за набиране на данни за анализа и оценката на ефектите и ползите от обученията на педагогическите специалисти в детските градини. В рамките на осъществената последваща оценка са оценявани ефектите и ползите от обучението, реализирано в рамките на пет обучителни сесии, всяка с продължителност от три дни в периода октомври – декември 2014 г. Съгласно възприетия от екипа методологически подход при оценката е заложено да се установят също така удовлетвореността и усвоените знания на педагогическите специалисти от работното посещение в Страсбург, Франция.

За набиране на първична емпирична информация е разработена анкетна карта, която е структурирана в два основни модула: модул за установяване на степента на удовлетвореност от постигнатите резултати от обученията и модул за оценки на усвоените знания и умения вследствие от проведените обучения. Този избор е съобразен с ограничения срок за изпълнение на дейностите по поръчката, както и с натовареността на персонала от целевата група. Предварителната оценка на екипа показва необходимостта в анкетната карта за педагогическите специалисти да се включат и серия въпроси, с които да бъдат установени ефектите върху децата и младежите в риск, с които работят обучените по проекта педагогически специалисти.

Предвид извънредно краткия срок за провеждане на проучването се възприе и приложи гъвкав подход. Анкетирането се извърши при съчетаване на две конкретни методики.

1) Електронно анкетно допитване по имейл с прикачена анкетна карта (прикачен файл в Word-формат): това е един от съвременните методи за анкетиране, с който обикновено се адресират определени категории респонденти, за които има основания да се очаква висока степен на възвръщаемост. Подходът гарантира методическа коректност и надеждност – потенциалните респонденти получават изчерпателна предварителна информация за целите на проучването и им се изпраща анкетната карта с подробни инструкции за начина на отбелязване на отговорите, избрани от респондентите, както и начина за връщане на попълнените анкетни карти на екипа. В три четвърти от случаите потенциалните респонденти са върнали попълнената от тях анкетна карта без каквото и да е допълнително напомняне, а в една четвърт от случаите екипът направи едно или няколко

телефонни обаждания с цел напомняне и това доведе до коректно попълване на анкетната карта.

2) Телефонно допитване: спрямо част от обучените педагогически специалисти бе приложен класическият вариант на телефонно допитване. Това се наложи поради липсата на валидни имейл адреси и поради изразеното от самите лица изрично желание да бъдат анкетираны по телефона. Допитването по телефона е направено при строго спазване на методическите изисквания към този специфичен вид техника на анкетиране. Това дава основания да се гарантира, че събраната по този начин емпирична информация е с висока степен на достоверност, което е ключово условие, когато се извършват оценки за установяване на ефекти и ползи от конкретни дейности. Отговорите на анкетираните по този начин респонденти са отразени в индивидуални анкетни карти.

От списъка със 175 обучени педагогически специалисти, анкетни карти са попълнили общо 174 лица, един от педагозите не е открит (липсващ имейл и невалиден телефонен номер). Това е изключително високо ниво на отговаряне (response rate) и е основание проведеното анкетно проучване сред обучените педагогически специалисти да се приеме като изчерпателно и успешно реализирано.

Анкетно проучване чрез онлайн въпросник

Онлайн въпросникът е инструмент за събиране на информация за мненията и нагласите на широк кръг лица, които са засегнати страни по дадена програма или проект. Стандартизираният набор от въпроси и относително големият брой адресати позволяват генерализация на резултатите и извличането на представителни изводи за разглеждания сегмент от населението. Инструментът е особено полезен при събирането на представителна информация във връзка със съответствието на предприетите мерки по проекта с установените нужди на целевите групи.

Предимството на онлайн въпросника е, че предоставя възможност за по-ефективно събиране на количествени и качествени данни, тъй като: (1) ограничава се до минимум времето, което респондентите трябва да отделят на анкетата (спестява се времето, необходимо за установяване на контакт); (2) ограничават се разходите за провеждането на анкетата (не е необходимо посещение на място). Освен това инструментът предоставя възможност да се адресира широк кръг от респонденти, полезен е при установяването на съгласуваността на проекта/програмата с нуждите на целевите групи и като цяло – предоставя данни за общото въздействие на проекта. Недостатъците му произтичат от това, че съществува риск малък дял от адресатите да отговорят на въпросника и че предоставя основно дескриптивна информация, т.е. не съществува възможност да се вникне в контекста и причините, обуславящи дадена ситуация. По отношение на първия риск е възможно да се предприеме

интервенция по активизиране на участниците в анкетата, в случай че са налични телефонни номера за контакт.

Анкетното проучване чрез онлайн въпросник е използвано (1) за анализ и оценка на ефектите и ползите от проведените обучения и от посещението с учебна цел в Страсбург (Франция) за младежките работници и (2) за анализ и оценка на ефектите и ползите от обученията на ромските медиатори в младежките центрове и детските градини, обхванати от инициативата.

С цел събиране на данни, необходими за изследване на ефекта и ползите от обученията и от учебното посещение в Страсбург за младежките работници и от обученията на ромските медиатори, са разработени и съгласувани с Възложителя въпросници за онлайн проучване. За целта беше използвана платформата CheckMarket, предоставяща разнообразни възможности и притежаваща всички необходими характеристики за бързо и сигурно създаване, разпространение и анализ на въпросници. Данните се предоставят в графики, таблици и SPSS база данни, което позволява бърз анализ на резултатите. Форматът на заглавните страници на двата въпросника е показан в *Онлайн въпросник до младежки работници* (приложение 1).

Въпросникът за проучването сред младежките работници е изпратен до всички лица, обучени по проект „Изграждане на капацитет“ – общо 22 човека (5 младежки работници – Пловдив, 4 младежки работници – Стара Загора, 8 младежки работници – Враца, и 5 младежки работници – Добрич).

По аналогичен начин е изпратен онлайн въпросникът (приложение 2) и до 24 ромски медиатори към младежките центрове, детските градини и общините, подкрепени в рамките на програма „Деца и младежи в риск“.

Фокус групи

Фокус групата е един от основните инструменти за събиране на информация в областта на социалните изследвания. Методът представлява структурирана дискусия, обикновено на 8 – 10 до 12 души, подпомагана от експерт от оценителния екип. Тя има за цел да събере голямо количество качествена информация за относително кратък период от време. Ролята на експерта оценител е не да ръководи дискусията (както при интервюто), а по-скоро да следи за придържането към основната тема на разговор и да задава насочващи въпроси при установени отклонения. По този начин се запазва автентичният характер на изказаните мнения и се ограничава „смушаваният“ ефект от присъствието на външно лице.

Предимствата на метода се свързват с това, че позволява едновременно извличане на противоположни гледни точки, генерира голям обем първична информация за кратък период от време, както и „чиста“ информация с ограничено въздействие от присъствието на експерт оценител. Недостатъците му се свеждат до това, че полезността на натрупаната информация зависи от спо-

собността на експерта оценител да насочва разговора, като същевременно не доминира дискусията, но може да окаже влияние върху мнението на участниците, което да се промени в хода на дискусията, както и наличието на риск определен участник да доминира в обсъждането и да не се улови пълната палитра от мнения.

Източници на информация, в контекста на извършената оценка на въздействието от изпълнението на проект „Изграждане на капацитет“, са участниците в четирите фокус групи, организирани във Враца, Стара Загора, Добрич и София. Участници в първите три са младежки работници и ромски медиатори в младежките центрове, разположени във Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора, и педагогически специалисти и ромски медиатори в детските градини. Фокус групата, проведена в София, се осъществи с представители на ЦОИДУЕМ и на програмния оператор Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ на Министерството на образованието и науката.

Интервюта

Интервюто представлява задълбочен разговор между лице (интервюиран) и обучен специалист (интервюиращ). Методът е подходящ за набиране предимно на качествени данни от ретроспективно или бъдещо естество. Сред ползите от прилагане на метода е възможността да се разкрият мнения и виждания на заинтересованите страни без влиянието на груповата динамика, оказваща силно въздействие при други методи, като например фокус групите. Основно преимущество е и нивото на детайлност, което може да се постигне – оценителят има възможност да задава допълващи въпроси и да изисква допълнителна аргументация по даден отговор.

Интервюта са проведени с част от обучителите, както и във връзка с идентифицирането, анализа и оценката на добри практики при изпълнението на инициативата.

Методи за анализ на информация

Анализ на индикаторите

Анализът на индикаторите е основен инструмент за бързо, лесно и ясно визуализиране на информация. Особено е полезен при извършването на оценки на изпълнението на програми и проекти. Важно е данните да са правилно интерпретирани, тъй като всяко обобщаване на информацията означава и загуба на информация. По тази причина зад всяко значение и цифра на индикаторите трябва да е ясно какви са ограниченията по отношение на данните.

Сравнителен анализ

Сравнителният анализ (на англ. benchmarking) е процес на сравнение на процеси и постижения в дадена област с най-добрите или други постижения в същата област. Процесът включва и разбиране на начините, по които са дос-

тигнати постиженията, както и възприемане и адаптиране на чуждия опит за подобряване на собственото представяне. В контекста на настоящата оценка сравнителният анализ е използван за целите на оценката на изпълнението на качествените индикатори, която включва изследване на степента на съответствие между желаното състояние, изразено чрез показателите, и реалната ситуация.

Анализ на приноса

Анализът на приноса представлява подход за оценка на приноса на дадена програма/проект за даден желан резултат. Методът се прилага чрез следването на следните методологически стъпки:

- Стъпка 1: Задаване на причинно-следствената връзка, която да бъде изследвана.
- Стъпка 2: Изследване на „теория на промяната“ (т.е. какъв ефект се очаква да бъде постигнат или е постигнат от прилагане на проекта/програмата).
- Стъпка 3: Събиране на налични доказателства за „теорията на промяната“ (напр. от предходни оценки на проекта/програмата).
- Стъпка 4: Анализ и оценка на приноса.
- Стъпка 5: Набавяне на допълнителни данни.
- Стъпка 6: Повторна проверка и където е приложимо – подсилване на изводите.

Анализ на логиката на интервенция

Анализът на логиката на интервенция е инструмент за проследяване на процеси, който се използва в оценката на вътрешната и външната съгласуваност на определена програма или проект. Анализът служи за проследяването на развитието на програмата или проекта от етапа на идентифициране на нуждите, през определянето на ресурсите и дизайна на дейностите, до постигането на крайните продукти и резултати. Този метод включва логическо моделиране, което подпомага идентифицирането на причинно-следствените връзки между нуждите, ресурсите, дейностите, продуктите и резултатите. Анализът на логиката на интервенция е полезен при идентификацията на недостатъци в обосновката. Като цяло, анализът на логиката на интервенция се използва като инструмент за оценка на стратегическото планиране, но също така има възможност да даде ценни заключения и по отношение на ефективността на изследвания проект.

Анализ на натрупан опит (анализ на добри практики)

Анализът на натрупан опит, идентифицирани проблеми и съответно добри практики е свързан с идентифицирането и проучването на възпроизводимостта на успешни мерки, инициативи и дейности с цел да се оптимизира изпълнението на проекта. Определящата черта на метода е, че е холистичен, което означава, че се отделя специално внимание на контекста и средата. Разчитайки на богатия си опит в прилагането на анализ на добри практики и на

информацията от участниците във фокус групите, се идентифицират дейности и инициативи с потенциал да се възпроизведат и да окажат положително въздействие за въвличане и задържане на децата и младежите от етническите малцинства в детските градини и училищата.

IN SUPPORT OF CHILDREN AND YOUTHS AT RISK

Abstract. The text presents the preparation, way of conducting, techniques and methods used during the initiative for increasing knowledge and skills of the teams of youth centers and kindergartens, covered by “Children and Youths at Risk” programme. The methodology for conducting the impact assessment is shown. The article describes the sources of information and methods for collecting and analyzing data. As a result of the acquired knowledge and skills from the educational specialists, children and youths at risk visit to a greater willingness kindergartens and youth centers.

✉ **Ms. Manuela Radeva**

Director

Centre for Educational Integration of Children and Young People from Ethnic Minorities

52A, G.M. Dimitrov Blvd.

Sofia, Bulgaria

E-mail: coiduem@mon.bg

Оценката на въздействието и анализът на получените резултати от осъществяваната от ЦОИДУЕМ инициатива ще бъдат публикувани в кн. 5/2016 на списание „Професионално образование“.

Приложение № 1:

Въпросник за онлайн проучване сред младежки работници – Резултати

Анкетно проучване сред младежките работници

Status:	Closed	Partial completes:	0 (0%)
Start date:	08-04-2016	Screened out:	0 (0%)
End date:	20-04-2016	Reached end:	22 (100%)
Live:	13 days	Total responded:	22
Questions:	29		
Panel			
Panelist count	22	Reached end:	18 (100%)
Bounced	0 (0%)	Responses:	18 (81,8%)
Declined	0 (0%)		
Non-panel			
Responses:	4	Partial completes:	0
Start page views:	9	Screened out:	0
		Reached end:	4 (100%)

1. Моля, посочете Вашия пол:

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
Жена	13		59
Мъж	9		41
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

2. Моля, посочете Вашата възраст:

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

3. Моля, посочете населеното място, в което живеете:

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

4. Каква е Вашата образователно-квалификационна степен?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
Начално образование	0		0
Основно образование	0		0
Средно образование	1		5
Полувисше образование/колеж	0		0
Висше образование	19		86
Друго, моля отбележете.	2		9
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

5. Моля, посочете Младежкия център, към който сте нает(а):

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
Младежки център – Враца	7		32
Младежки център – Добрич	5		23
Младежки център – Пловдив	5		23
Младежки център – Стара Загора	5		23
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

6. Колко години опит имате в работата с младежи от рискови групи?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

7. Колко пъти сте участвал(а) в обучения, свързани с работа с лица от рискови групи?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

8. До каква степен включените в обученията (по проект „Изграждане на капацитет“) теми отговарят на Вашите реални нужди, за да се справяте по-ефективно със служебните си задължения?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно отговарят	4		18
2 До голяма степен отговарят	17		77
3 По-скоро отговарят	1		5
4 Не, изобщо не отговарят	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,86 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

9. Смятате ли, че като цяло, нивото на Вашите знания се промени след проведените обучения по проект „Изграждане на капацитет“ и ако да, как оценявате настъпилата промяна?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Съществена промяна	16		73
2 Средна промяна	6		27
3 Малка промяна	0		0
4 Няма промяна	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,27 — Median: 1			

Response	Total	% of responses					%
Total respondents: 22		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

10. Смятате ли, че като цяло, нивото на Вашите умения се промени след проведените обучения по проект „Изграждане на капацитет“ и ако да, как оценявате настъпилата промяна?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses					%
1 Съществена промяна	13						59
2 Средна промяна	8						36
3 Малка промяна	1						5
4 Няма промяна	0						0
- Не мога да преценя	0						0

Average: 1,45 — Median: 1

Total respondents: 22		0%	20%	40%	60%	80%
Skipped question: 0						

11. Колко често прилагате в своята практика това, което научихте по време на обученията?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses					%
1 Всеки ден	18						82
2 Веднъж седмично	4						18
3 Веднъж месечно	0						0
4 Веднъж досега	0						0
5 Никога	0						0

Average: 1,18 — Median: 1

Total respondents: 22		0%	20%	40%	60%	80%
Skipped question: 0						

12. До каква степен са Ви полезни лекционните материали, предоставени по време на обученията?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно са полезни	6		27
2 До голяма степен са полезни	14		64
3 По-скоро не са полезни	1		5
4 Не са полезни	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,76 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

13. До каква степен сте удовлетворени от организацията по провеждане на обученията по проект „Изграждане на капацитет“?
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Напълно удовлетворен(а)	5		23
2 До голяма степен удовлетворен(а)	11		50
3 По-скоро неудовлетворен(а)	5		23
4 Напълно неудовлетворен(а)	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 2 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

14. Считате ли, че подобрените Ви знания и умения Ви помагат да предоставяте по-качествени услуги на младите хора в риск?
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	9		41
2 До голяма степен	13		59

Response	Total	% of responses	%
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,59 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.1. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск се интегрират по-добре в обществото.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	3		14
2 По-скоро да	16		73
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	3		14
Average: 1,84 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.2. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск се включват по-често в организирани социални дейности.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	5		23

Response	Total	% of responses	%
2 По-скоро да	15		68
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		9
Average: 1,75 — Median: 2			
Total respondents: 22 Skipped question: 0		0% 20% 40% 60% 80%	

15.3. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск имат повече желание да посещават учебните занятия.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		9
2 По-скоро да	10		45
3 По-скоро не	6		27
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	4		18
Average: 2,22 — Median: 2			
Total respondents: 22 Skipped question: 0		0% 20% 40% 60% 80%	

15.4. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск се справят по-добре с учебния процес.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		9
2 По-скоро да	6		27
3 По-скоро не	7		32
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	7		32
Average: 2,33 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.5. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск си поставят по-значими цели и желаят силен старт в живота.
(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	1		5
2 По-скоро да	15		68
3 По-скоро не	3		14
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	3		14
Average: 2,11 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.6. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Младежите в риск осъзнават своите качества и имат желание да ги развиват.
(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		9
2 По-скоро да	18		82
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		9
Average: 1,90 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.7. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на младежките центрове са оказали влияние върху младежите в риск, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Други, моля отбележете.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		67
2 По-скоро да	1		33
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,33 — Median: 1			
Total respondents: 3		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 19			

16. Като цяло, повишихте ли своите знания в сферата на младежки-те политики и социалната интеграция на младежи в риск?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	6		27

Response	Total	% of responses	%
2 По-скоро да	16		73
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,73 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

17. Като цяло, подобрихте ли своите знания за различните техники за включване на младежи в риск към форми на формално или неформално образование и социална интеграция?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	7		32
2 По-скоро да	15		68
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,68 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

18. Като цяло, подобрихте ли своите знания за различните техники за стимулиране на интереса и мотивацията на младежи в риск към дейности и услуги, предлагани във Вашия Младежки център?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	5		23
2 По-скоро да	17		77

Response	Total	% of responses	%
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,77 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

19. Повишихте ли своите умения за използване на електронни платформи/инструменти за обучение на младежи в риск?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	7		32
2 По-скоро да	10		45
3 По-скоро не	2		9
4 Не	1		5
- Не мога да преценя	2		9
Average: 1,85 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

20. Повишихте ли своите знания и умения, с които да разработите и изпълните успешно проекти за подобряване на благосъстоянието на младежите във Вашата община?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	3		14
2 По-скоро да	12		55
3 По-скоро не	4		18

Response	Total	% of responses	%
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	3		14
Average: 2,05 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

21. Повишихте ли своите знания за техники, които да развият способностите на младите хора за вземане на решения, свързани с обществения живот?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		9
2 По-скоро да	16		73
3 По-скоро не	3		14
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 2,05 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

22. Повишихте ли своите умения за организиране и провеждане на различни студия, школи, клубове по интереси и курсове, които отговарят на нуждите на целевите групи?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	6		27
2 По-скоро да	15		68
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0

Response	Total	% of responses	%
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,77 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

23. Повишихте ли своите знания относно начини за идентифициране на рисковете за развитието на младите хора и техните нужди от адекватни услуги?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	3		14
2 По-скоро да	17		77
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,90 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

24. По Ваша преценка участието Ви в работно посещение в Европейския младежки център (Страсбург) в рамките на проект „Изграждане на капацитет“ повиши ли Вашите знания и увереност за прилагането на международни добри практики за работа с младежи от рискови групи?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	8		36
2 По-скоро да	11		50
3 По-скоро не	0		0
4 Не	1		5
- Не мога да преценя/ Не съм присъствал(а)	2		9

Response	Total	% of responses	%
Average: 1,70 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

25. Кой аспект от Вашето работно посещение в Европейския младежки център (Страсбург) в рамките на проект „Изграждане на капацитет“ Ви беше най-полезен от гледна точка на работната Ви практика?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

26. Като цяло, повишихте ли своите знания и умения за работа в мултикултурна среда?

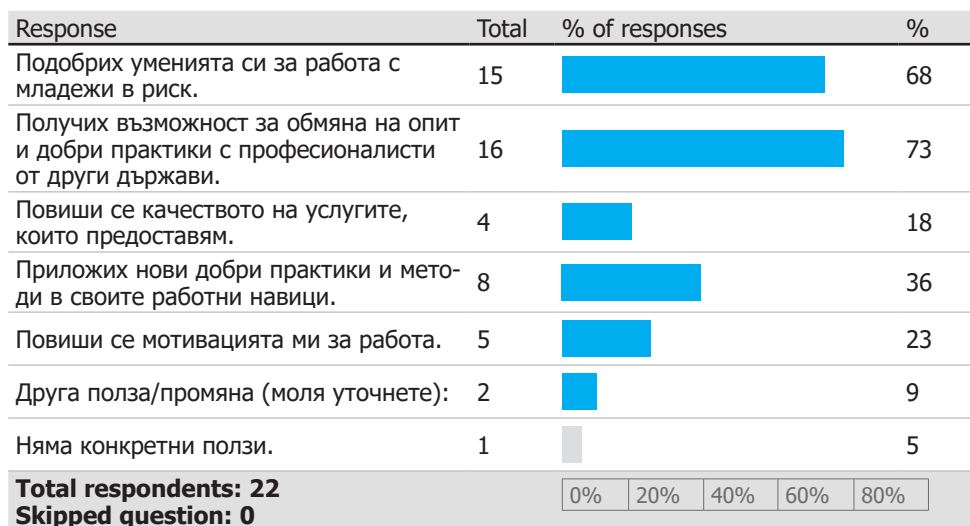
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	9		41
2 По-скоро да	13		59
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,59 — Median: 2			
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

27. Посочете 3 (три) конкретни ползи и настъпили промени в резултат от проведеното обучение:

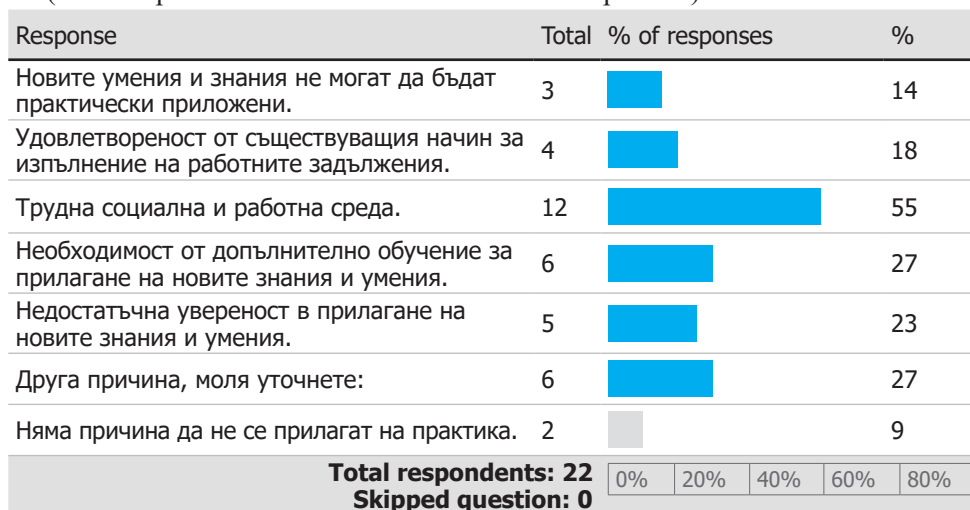
(Each respondent could choose MULTIPLE responses.)

Response	Total	% of responses	%
Подобрих знанията си за работа с младежи в риск.	13		59

28. Според Вас кои са възможните причини да не се прилагат на практика придобитите нови знания и умения от обучените младежки работници:

(Each respondent could choose MULTIPLE responses.)

29. Как според Вас биха могли да се подобрят обученията, за да станат по-полезни?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	22		76
Total respondents: 22		0% 20% 40% 60% 80%	Skipped question: 0

Приложение № 2: Въпросник за онлайн проучване сред ромски медиатори – Резултати

Анкетно проучване сред ромски медиатори

Status:	Live	Partial completes:	0 (0%)
Start date:	08-04-2016	Screened out:	0 (0%)
End date:	29-04-2016	Reached end:	19 (100%)
Live:	15 days	Total responded:	19
Questions:	28		
Panel			
Panelist count	24	Reached end:	15 (100%)
Bounced	3 (12,5%)	Responses:	15 (62,5%)
Declined	0 (0%)		
Non-panel			
Responses:	4	Partial completes:	0
Start page views:	7	Screened out:	0
		Reached end:	4 (100%)

1. Моля, посочете Вашия пол:

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
Жена	13		68
Мъж	6		32
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	Skipped question: 0

2. Моля, посочете Вашата възраст

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	19		90

Response	Total	% of total respondents					%
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

3. Моля, посочете населеното място, в което живеете:

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents					%
Open answer	19						90
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

4. Каква е Вашата образователно-квалификационна степен?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses					%
Начално образование	0						0
Основно образование	0						0
Средно образование	6						32
Полувисше образование/колеж	2						11
Висше образование	11						58
Друго, моля отбележете.	0						0
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

5. Моля, посочете типа институция, към която сте зачислен(а):

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses					%
Община	10						53
Младежки център	5						26
Детска градина	4						21
Друго, моля отбележете.	0						0

Response	Total	% of responses					%
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

6. Колко години опит имате в работата с лица от рискови групи?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents					%
Open answer	19						90
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

7. Колко пъти сте участвал(а) в обучения, свързани с работа с лица от рискови групи?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents					%
Open answer	19						90
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

8. До каква степен включените в обученията (по проект „Изграждане на капацитет“) теми отговарят на Вашите реални нужди, за да се справяте по-ефективно със служебните си задължения ?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно отговарят	9		47
2 До голяма степен отговарят	10		53
3 По-скоро не отговарят	0		0
4 Изобщо не отговарят	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,53 — Median: 1,50			

Response	Total	% of responses					%
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

9. Смятате ли, че като цяло, нивото на Вашите знания се промени след проведените обучения и ако да, как оценявате настъпилата промяна?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Съществена промяна	11		58
2 Средна промяна	8		42
3 Малка промяна	0		0
4 Няма промяна	0		0
- Не мога да преценя	0		0

Average: 1,42 — Median: 1

Total respondents: 19
Skipped question: 0

0%	20%	40%	60%	80%
----	-----	-----	-----	-----

10. Смятате ли, че като цяло, нивото на Вашите умения се промени след проведените обучения и ако да, как оценявате настъпилата промяна?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Съществена промяна	11		58
2 Средна промяна	8		42
3 Малка промяна	0		0
4 Няма промяна	0		0
- Не мога да преценя	0		0

Average: 1,42 — Median: 1

Total respondents: 19
Skipped question: 0

0%	20%	40%	60%	80%
----	-----	-----	-----	-----

11. Колко често прилагате в своята практика това, което научихте по време на обучението?

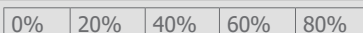
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Всеки ден	13		68
2 Веднъж седмично	4		21
3 Веднъж месечно	2		11
4 Веднъж досега	0		0
5 Никога	0		0

Average: 1,42 — Median: 1

Total respondents: 19

Skipped question: 0

12. До каква степен са Ви полезни лекционните материали, предоставени по време на обучението?

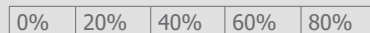
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	8		42
2 До голяма степен са полезни	10		53
3 По-скоро не са полезни	1		5
4 Не са полезни	0		0
- Не мога да преценя	0		0

Average: 1,63 — Median: 2

Total respondents: 19

Skipped question: 0

13. До каква степен сте удовлетворени от организацията по провеждане на обучението по проект „Изграждане на капацитет“?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Напълно удовлетворен(а)	8		42

Response	Total	% of responses	%
2 До голяма степен удовлетворен(а)	9		47
3 По-скоро неудовлетворен(а)	0		0
4 Напълно неудовлетворен(а)	0		0
- Не мога да преценя	2		11
Average: 1,53 — Median: 1,50			
Total respondents: 19		0%20%40%60%80%	
Skipped question: 0			

14. Считате ли, че подобрените Ви знания и умения Ви помагат да предоставяте по-качествени услуги на лица от рискови групи (деца, младежи, родители)?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	10		53
2 До голяма степен	8		42
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,44 — Median: 1			
Total respondents: 19		0%20%40%60%80%	
Skipped question: 0			

15.1. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Ромските деца/младежи се интегрират по-добре в обществото

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	5		26

Response	Total	% of responses	%
2 По-скоро да	11		58
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		11
Average: 1,76 — Median: 2			
Total respondents: 19		0%20%40%60%80%	
Skipped question: 0			

15.2. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Ромските деца/младежи се включват по-често в организирани социални дейности

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	8		42
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	1		5
4 Не	1		5
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,72 — Median: 2			
Total respondents: 19		0%20%40%60%80%	
Skipped question: 0			

15.3. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Ромските деца/младежи имат повече желание да посещават учебните занятия

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	6		32
2 По-скоро да	10		53
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		11
Average: 1,71 — Median: 2			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.4. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Ромските деца/младежи се справят по-добре с учебния процес

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	3		16
2 По-скоро да	11		58
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	4		21
Average: 1,87 — Median: 2			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.5. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Ромските деца/младежи осъзнават своите качества и имат желание да ги развиват

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	5		26
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	5		26
Average: 1,71 — Median: 2			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

15.6. Според Вас в каква степен е вярно да се каже, че дейностите и услугите на ромските медиатори са оказали влияние върху ромските деца/младежи, така че сега (посочете за всяко едно твърдение):

Други, моля отбележете.

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	2		100
2 По-скоро да	0		0
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1 — Median: 1			
Total respondents: 2		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 17			

16. Като цяло, подобрихте ли своите умения за ефективна комуникация и изграждане на доверие между Вас и ромските родители?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	12		63

Response	Total	% of responses	%
2 По-скоро да	6		32
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,33 — Median: 1			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

17. Като цяло, повишихте ли своите знания относно съществуващите програми и мерки за включване на ромски деца/младежи към образователната система и социалния живот?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	9		47
2 По-скоро да	10		53
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,53 — Median: 1,50			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

18. Като цяло, повишихте ли своите знания относно фактори за идентифициране на деца в риск от отпадане от детски градини/училища?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	11		58
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0

Response	Total	% of responses	%
- Не мога да преценя	0		0
Average: 1,42 — Median: 1			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

19. Като цяло, повишихте ли своите знания относно техники за стимулиране на интереса и мотивацията на родителите на деца и младежи в риск за включването им към образователната система и социалния живот?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	7		37
2 По-скоро да	11		58
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,61 — Median: 2			
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

20. Като цяло, повишихте ли своите умения относно техники за общаване на деца от ромски произход към останалите деца в детските градини/училища?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	9		47
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	1		5
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5
Average: 1,56 — Median: 1			

Response	Total	% of responses					%
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

21. Като цяло, повишихте ли своите умения относно техники за стимулиране и подпомагане на семействата от ромската общност да водят редовно децата си на детска градина/училище?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	9		47
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		11

Average: 1,47 — Median: 1

Total respondents: 19
Skipped question: 0

0%	20%	40%	60%	80%
----	-----	-----	-----	-----

22. Повишихте ли своите умения относно техники за организиране и провеждане на информационни срещи с родители на ромски деца (напр. оказване на помощ при избор на подходящо училище, при подготовка на деца/младежи за детска градина/училище)?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	8		42
2 По-скоро да	9		47
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	2		11

Average: 1,53 — Median: 1,50

Response	Total	% of responses					%
Total respondents: 19		0%	20%	40%	60%	80%	
Skipped question: 0							

23. Участието Ви в учебно посещение в Страсбург в рамките на проект „Изграждане на капацитет“ повиши ли Вашите знания и увереност за прилагане на международни добри практики?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	8		42
2 По-скоро да	5		26
3 По-скоро не	0		0
4 Не	1		5
- Не мога да преценя	5		26

Average: 1,57 — Median: 1

Total respondents: 19

Skipped question: 0

0%	20%	40%	60%	80%
----	-----	-----	-----	-----

24. Като цяло, повишихте ли своите знания относно Европейския етичен кодекс за медиатори?

(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	11		58
2 По-скоро да	7		37
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	1		5

Average: 1,39 — Median: 1

Total respondents: 19

Skipped question: 0

0%	20%	40%	60%	80%
----	-----	-----	-----	-----

25. Като цяло, повишихте ли своите знания и умения за работа в мултикултурна среда?

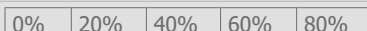
(Each respondent could choose only ONE of the following responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Да, напълно	11		58
2 По-скоро да	8		42
3 По-скоро не	0		0
4 Не	0		0
- Не мога да преценя	0		0

Average: 1,42 — Median: 1

Total respondents: 19

Skipped question: 0

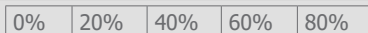
26. Посочете 3 (три) конкретни ползи и настъпили промени в резултат от проведеното обучение:

(Each respondent could choose MULTIPLE responses.)

Response	Total	% of responses	%
Подобрих знанията си за работа с деца, младежи и родители от малцинствени групи.	9		47
Подобрих уменията си за работа с деца, младежи и родители от малцинствени групи.	10		53
Получих възможност за обмяна на опит и добри практики с професионалисти от други държави.	14		74
Повиши се качеството на услугите, които предоставям.	7		37
Приложих нови добри практики и методи в своята работа.	9		47
Повиши се мотивацията ми за работа.	8		42
Други ползи, моля отбележете.	0		0
Няма конкретни ползи.	0		0

Total respondents: 19

Skipped question: 0

27. Според Вас кои са възможните причини да не се прилагат на практика придобитите нови знания и умения от обучените ромски медиатори:
(Each respondent could choose MULTIPLE responses.)

Response	Total	% of responses	%
Новите умения и знания не могат да бъдат практически приложени.	1		5
Удовлетвореност от съществуващия начин, по който се изпълняват работните задължения.	1		5
Трудна социална и работна среда.	11		58
Необходимост от допълнително обучение, за да приложи новите знания и умения.	2		11
Недостатъчна увереност в прилагане на новите знания и умения.	1		5
Други причини, моля отбележете.	3		16
Няма причина да не се прилагат на практика.	5		26
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			

28. Как според Вас биха могли да се подобрят обученията, за да станат по-поллезни?
(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 255 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	19		90
Total respondents: 19		0% 20% 40% 60% 80%	
Skipped question: 0			